

Ümit Kardaş: Ezidi soykırımı

Posted on 02/09/2014

Tatil dönüşü sizlere gezdiğim yerlerden söz ederek merhaba demek istiyordum. Ancak yanı başımızda yaşanan ve hatalı dış politikalar sonucu içimize kadar sirayet eden olayların ağırlığı buna imkân vermedi.

IŞİD zulmü ve katliamı, Ezidilere karşı, insanlığa karşı suça hatta soykırımı dönüştü. Irak'ın Musul bölgesinde ve Sincar Dağı eteklerinde yaşayan Ezidiler, IŞİD'in İslam'a geçmedikleri takdirde öldürülecekleri tehdidi üzerine Şengal Dağı'na sığınmaya çalıştılar. Ancak IŞİD tarafından kuşatılan onbinlerce Ezidi soykırımı uğratılıyor. Yüzlerce erkek öldürüldü, yüzlerce kadın savaş ganimeti olarak köleleştirilip satılıyor. Onlarca çocuk, yaşlı, hasta yollarda öldü. 100 km'lik yolu katedenler Irak Kürdistan'ına ulaşabiliyor. BM, Ezidiler için soykırım alarmı verdi. Zaten bugüne kadar yaşananlar bu suçun işlendiğini gösteriyor.

Türk Ceza Kanunu'nun 76. maddesi soykırım suçunu düzenliyor. Buna göre bir planın icrası suretiyle milli, etnik, ırki veya dinî bir grubun tamamen veya kısmen yok edilmesi amacıyla, bu grubun üyelerine karşı kasten öldürme, kişilerin bedensel veya ruhsal bütünlüklerine ağır zarar verme, grubun tamamen veya kısmen yok edilmesi sonucunu doğuracak koşullarda yaşamaya zorlama fiillerinden birinin işlenmesi suçun oluşması için yeterli. Bu suçun cezası ağırlaştırılmış müebbet hapis ve bu suçta zamanaşımı işlemiyor. Eğer fiillerde yok etme kastı bulunmuyorsa bu takdirde de devreye TCK 77. Madde'de düzenlenen insanlığa karşı suç devreye giriyor. Buna göre siyasal, felsefi, ırki veya dinî saiklerle bir plan doğrultusunda kasten öldürme, işkence etme, köleleştirme, zorla hamile

bırakma, zorla fuhşa sevk etme fiillerinden biri işlenmişse suç oluşmakta. Öldürme fiilinin karşılığı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası. Bu suçta da zamanaşımı işlemiyor.

TCK 13. Madde bu suçların vatandaş veya yabancı tarafından işlenmesi hâlinde TCK 76 ve 77. maddelerinin uygulanacağını belirtiyor. Soykırım ve insanlığa karşı suç işlemek için kurulmuş bir şiddet örgütüne yapılan her türlü yardım bu suçta iştirak etme anlamına gelir ve yargılanmayı gerektirir.

Sünni Müslüman bir örgüt tarafından soykırıma uğratılan Ezidilerin acılı tarihlerine kısaca bakalım.

Osmanlı İmparatorluğu'nun Irak, Suriye ve Doğu- Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşamış olan Ezidiler İran, Ermenistan ve Gürcistan'da da varlıklarını sürdürdüler. Önce Kırım Savaşı (1853-1856), sonra Osmanlı-Rus Savaşı (1877-1878) sırasında siyasi nedenlerle Ermenistan ve Gürcistan'a göç ettiler. Ancak en büyük Ezidi göçü 20. yüzyılın başında oldu. Van, Doğubayazıt ve Kars'ta yaşayan Ezidiler Osmanlı Ordusu ve Hamidiye Alayları'nın şiddet ve baskılarından kaçarak Ermenistan'a yerleştiler.

Osmanlı'nın millet sisteminde Ezidi cemaatlerinin yeri yoktu. Çünkü inançsız sayılıp dışlanmışlar, Müslümanların ve cihadın hedefi hâline getirilmişlerdi. Ölümünden kurtulanlar zorla asimile ediliyorlardı. Kürt beylerine bağlı olduklarından II. Mahmut dönemindeki ayaklanmalarda çok etkilendiler. II. Abdülhamid de Hamidiye Alayları'na katmak istediği Ezidileri Müslüman yapma politikası izlemişti.

1960'lara kadar Ezidiler hep Müslüman komşularının tehdidi altında kırsal kesimde tarım yaparak yaşadılar. Türkiye'de Ezidi diasporasının tarihi 12 Eylül 1980 askerî darbesinden sonra ivme kazandı. Türkiye'de çok az kalmış Ezidiler, Türk Ordusu ile PKK arasındaki çatışmadan etkilendiler. Sol gruplara yakınlık gösteren Ezidiler, PKK'ya karşı korucu olmayı da ret edince doğrudan devlet düşmanı sayıldılar.

Devlet, Ezidilere vatandaşlık hakkı tanımış değildi. Nüfus cüzdanlarının din hanesine “dinsiz” yazdırmak istememeleri nedeniyle çarpı işareti konuluyordu. Bu işaret, Ezidilerin inançsız ve Allahsız olduklarının kabul edildiğini vurgulayan bir damgalamaydı.

Kürt milliyetçiliği açısından Ezidiler Kürt kabul edilir ve milliyetçi Kürtler gibi davranmaları beklenir. Ancak Sünni Kürtler bu kabulde zorlanmaktalar. Ezidiler ise Kürtlük tarafından emilme ile Batı tarafından asimile edilme arasında direnmekteyken Sünni bir örgütün vahşi saldırısına uğradılar.

Kaynak: [TARAF](#)